

DIEVIŠKĄ MALONINGĄ APLANKYMĄ

LIETUVOS NEPAKENTĖ NEPAGYRĖS

Kas iš tikro vierija¹
Svietą² esant valdomą
Nuo to, kurs visgalinčiai
Dailumu bei davadniai³
Yr sutvėręs svieta šį,
Tas galės išvieryti⁴
Daiktus jam kožnintelius⁵
Rūpestyje esančius.

Juk tai burna Jėzulinio
Mums seniai atliudijo:
„Žvirblj vei nenaudėlj,
Javelius gaišinantj,
Dievas sergt ir apkavoj⁶
Bei ant jo visad' daboj⁷,
Neigi plauks be jo žinios
Negal slinkti nuo galvos“⁸.

Ar ne tas Valdon's⁹ dangaus
Neveizdėtų¹⁰ juo labiaus
Ant žmogaus kožnintelio,
Didžio ir macyniko¹¹,
Ant gerų bei ant pikty,
Po pasaulio esančių“, –
Tai mums yra sakoma
Per karalių Sal'moną¹².

Šitaipgi ne dyvs¹³ yra,

¹ Tiki.

² Pasaulj.

³ Gerai, tinkamai.

⁴ Patikėti.

⁵ Visus.

⁶ Globoja, saugo.

⁷ Rūpinasi.

⁸ Mat. 10, 29. 30 (autorius nuoroda). Interpretuojama NT Mt 10, 29–30 mintis: „Argi ne du žvirbliai parduodami už skatiką? Ir vis dėlto nevienas iš jų nekrinta žemėn be jūsų Tėvo valios. O jūsų netgi visi galvos plaukai suskaičiuoti.“

⁹ Valdovas.

¹⁰ Nežiūrėtų.

¹¹ Galingo.

¹² Pam. Sal. 15, 13 (autorius nuoroda). Saliamonas – ST personažas, Dovydo sūnus, Izraelio karalius, pasižymėjęs išmintimi. Autorius nurodo citatą iš ST.

¹³ Ne stebuklas.

Kad taip jau ir Lietuvą
Dievas miels nepražvelgė,
Bet ir jos atsiminė,
Dūšias¹⁴ taip lietuvninkų,
Kaip karalių didelių,
Visados jis meilija
Ir nor vesti danguna.

Rods tūlasis vokietis,
Didiai pasipūtėsis,
Pastatydamas zūbus¹⁵,
Niekina lietuvninkus,
Tar': „Kas yr' lietuvninkas?
Argi Dievs ir jo bojaš?“¹⁶
Todėl jie taip neverti,
Vos per kiaulę laikomi.

Ale¹⁷ vardui Viešpaties
Turim tarti ant garbės
Jį minėjus visados
Peikiamosios Lietuvos.
Mes juk su menka procia¹⁸
Rodyt galėtumbime
Per tiek šimtų metų jį
Jau ant jos žiūrėjusį.

Jisai nepaliko ją
Pagonių aklų pulke,
Bet ir jai prašvisdino
Šviesą Žodžio savojo
Ir, kaipo popiežninkai¹⁹
Ardė viera²⁰ būtinai²¹,
Čystytą²² jai atdavė
Ir vėl meiliai įteikė.

Dievs patrupino tada
Truputėlių²³ mažumą:
Būtent, tikt Katgizmą²⁴ jis
Bei giesmelių ben kelis
Davė jiems sutaisyt
Ir meilingai nudalyt.

¹⁴ Sielas.

¹⁵ Lūpas.

¹⁶ Paisąs, žiūrįs.

¹⁷ Bet.

¹⁸ Darbais.

¹⁹ T. y. katalikai.

²⁰ Tikėjimą.

²¹ Iš pagrindų, visai.

²² Tyrą, tikrą (t. y. liuteronišką).

²³ Trupinėlių.

²⁴ M. Mažvydo *Katekizmą*.

Kaip vištyčius jis tuomi
Juos norėjo lesinti.

Jis prikėlė po čėsu²⁵
Vieną iš Mokytojų
(Bretkis²⁶ buvo vardas jo),
Kursai knygas Bibelio²⁷
Pertaisė lietuviškai,
Malonėdamas labai,
Kad šitas šventas knygas
Duotų jiems į rankas.

Ale brangų skarbą²⁸ tą
Tad' negavo Lietuva:
Ar klebonų tinginys,
Ar kitokia priežastis
Kalta yr', kad knygos tos
Druką²⁹ tad' nēr' mačiusios.
Vos vos psalmus Dovydo
Rėzas³⁰ tad' parūpino.

Bet šiam šimtame čėse³¹,
Kuriam' jau bekrutame,
Dievs sujudo maloniaus,
Duodams knygų jiems apščiaus,
Nes Karalius Pirmasis³²
Liepė procevodytis³³,
Testamentą Naująjį³⁴
Lietuvai išduodyti.

Po Karaliaus Antrojo³⁵
Dievas knygas daugsino,
Nei ilgiaus norėjo trukt'
Į rankas jiems tas įbrukt',
Testament's yra peržvalgyt's³⁶
Ir Katgizmas³⁷ pertaisyts.
Garbė Diev'! Ir Bibelį³⁸
Tur lietuvninkai biedni.

²⁵ Po kiek laiko.

²⁶ J. Bretkūnas.

²⁷ Biblijos.

²⁸ Turtą, lobį.

²⁹ Spaudos.

³⁰ J. Rėzos „Psalteras Dovydo“ (1625).

³¹ Šiame šimtmeteje, t. y. XVIII a.

³² Frydrichas I.

³³ Darbuotis, triūsti.

³⁴ Turimas galvoje 1701 metų NT.

³⁵ Frydricho Vilhelmo I.

³⁶ Turimas galvoje 1727 metų NT.

³⁷ Turimas galvoje M. Liuterio *Mažas katgizmas* (1750).

³⁸ I Biblijos leidimas (1735).

Šįmet Bibelis³⁹, šviežiai
Drukavojams yr' skubriai,
O giesmelių kiek gražių
Yra sudavadytų!⁴⁰
Ašmą kartą⁴¹ knygos tos
Druką yr' perėjusios.
Kas gal tart' su teisybe
Giesmių stoką esančią?

Langanzo⁴² išguldymą
Apie Evangeliją,
Nusidavimus⁴³, be to,
Testamento Senojo
Irgi Naujo jau visur
Miela Lietuva betur.
Kitų knygų mažesnių
Aš priminti neketu.

Ką Diev's vertė tas taisyt'
Ir lietuvninkams dalyt?
Kvandts⁴⁴, Vyriausias Vyskupas,
Dievo buvo verčiamas
Iki tol nepakajot⁴⁵,
Kol jiems tas galėjo duot',
Bus paminklas jo garbės,
Kol tikt Lietuva stovės.

Bet bau⁴⁶ mačytų⁴⁷ tiktai
Mielai mūsų Lietuvai,
Jei ne šuilių⁴⁸ reikiamų
Būtų neparūpintų?
Raštas juk nemokančiam
Yra kaip šviesa aklam:
Tam tikt raštas mačija,
Kurs pažjst ir moka tą.

Dievs ir tame dalyke
Mus neliko stokoje,
Nes Karaliui⁴⁹ nobažnam⁵⁰,

³⁹ II Biblijos leidimas (1755).

⁴⁰ Sukurtų.

⁴¹ Autorius čia mini savo paties parengtą giesmyną (1752).

⁴² Tai Christiano Langhauzeno *Trumpas ir prastas išguldymas visų nedėlės ir šventų dienų evangelijų*, išėjęs 1750. Vertė A. H. Pilgrimas ir Pil. Ruigys.

⁴³ Turimi galvoje Johano Hiubnerio Išskirstyti ir Šventam Rašte randami nusidavimai (Vertė A. H. Pilgrimas), išleisti 1742.

⁴⁴ Jonas Jokūbas Kvantas.

⁴⁵ Nesiilsėt.

⁴⁶ Ar.

⁴⁷ Padėtų.

⁴⁸ Mokyklų.

⁴⁹ Frydrichui Vilhelmui I.

Jau dabar nabašninkam⁵¹,
Meilijo į širdį duot,
Visur šuiles budavot⁵²
Ir ant maisto šulmistrų⁵³
Dovanot daug tūkstančių.

Gyrius vertis yr Pono to,
Kurs ten vieną kurdino⁵⁴,
Man juk rodosi verčiaus
Tą pagirti juo labiaus,
Kurs mums šuilių, kaip matyt,
Davė tiek šimtų taisyt.
Šuilių kiek tikt kurtųjų,
Tiek jam stov garbės stulpų.

Šis Karalius esąsis⁵⁵
Šuiles dar išlaiko vis,
Nenorėdams išardyt,
Ką jo tėvs liepęs statyt:
Už jo brangų gyvastį
Reik mums didiai melstisi,
Kad jį Dievo malonums
Dar ilgai laikytų mums.

Jau dabar gi taip vargings,
Tieka jau kaip ir turtingis,
Gal savuosius kūdikius
Išmokydyti raštus;
Jei tikt kas nenor tingėt,
Pats gal raštą pažiūrėt,
Tas save tur kaltinti,
Kurs nenor mokytisi.

Taigi, miela Lietuva,
Dievo tą aplankymą
Kartkarčiais ben apdūmok.
Pirma Dievui dėkavok,
Kad Tu Dievo žiburį
Šioms gadynoms⁵⁶ gavusi,
Nes be to Tu, Lietuva,
Pasiliktumbei akla!

⁵⁰ Pamaldžiam.

⁵¹ Velioniui.

⁵² Statyti.

⁵³ Mokytojų.

⁵⁴ Luk. 7, 4, 5 (autorius nuoroda). Turima galvoje NT Lk 7, 4–5 mintis: „Atėję pas Jėzų, jie labai prašė irsakė: „Jis vertas, kad jam tai padarytum, nes jis myli mūsų tautą ir mums yra pastatęs sinagogą.““

⁵⁵ T. y. Frydrichas II, Frydricho Vilhelmo I sūnus.

⁵⁶ Laikams.

Susipraskis, ko Tau reik,
Jei Tau Dievs knygas įteik,
Meldžiu, neužmerk akis,
Meilyk pasinaudytis
Šito brangio Žiburio,
Danguna Tau šviečiančio.
Dievą lankantį pajusk
Ir iš miego ben pabusk!

Čėsas nežinojimo,
Garbė Dievui, perėjo;
Jus, biednus⁵⁷ lietuvninkus.
Dievas per tarnus viernus⁵⁸
Duod prišaukdyti macniai⁵⁹,
Kad kožnintelis skubriai
Prisiverstųsi Dievop'
Ir netruktų bėgti jop'.

Tuomi Dievas judina
Ir Karalius velija⁶⁰
Taip kaip reikiant elgtisi,
Dievui viernai slūžyti⁶¹.
Šitaip ragina abu,
O galiaus ir aš meldžiu:
Dievo lankymo minėk
Ir tos meilės nemiršėk.

Adomas Frydrichas Šimelpenigis,
Papelkių klebonas

Versta iš: *Biblija, tai esti visas Šventas Raštas Seno ir Naujo Testamento pagal vokišką perstatymą D. Martino Liuteraus... nuo kelių mokytojų Lietuvoj lietuviškai perstatytas... ir antrą kartą išspauštas*. Karaliaučiuje, 1755.

Regina Koženiauskienė, *XVI–XVII amžiaus prakalbos ir dedikacijos*, Vilnius: Mokslas, 1990, p. 528–531.

⁵⁷ Vargingus.

⁵⁸ Ištikimus.

⁵⁹ Tvirtai.

⁶⁰ Liepia.

⁶¹ Tarnauti.